

Nr 6 B.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1918 kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1918 sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (3:e avd.)

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 14 januari 1918 avlåtna propositionen med förslag till tilläggsstat för år 1918 (nr 2) har Kungl. Maj:t under punkt 1 av sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att för beredande av avlöningstillägg till tre befattningshavare i civildepartementet på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst 3,600 kronor.

Avlöningstillägg till tre befattningshavare i civildepartementet.
[1.]*

Utskottet, som i sitt utlåtande nr 6 A denna dag tillstyrkt beviljande av motsvarande anslag för år 1919, har ansett sig böra jämväl för år 1918 tillstyrka detsamma.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för beredande av *avlöningstillägg till tre befattningshavare i civildepartementet* på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 3,600 kronor.

Överståthållarämbetet.

2:o) Kungl. Maj:t har i punkt 2 föreslagit riksdagen att till täckande av brist, som beräknats uppkomma i det av riksdagen till

Polisunder rättelser.
[2.]

*) Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» för år 1918 anvisade anslag, på tilläggsstat för samma år anvisa ett förslagsanslag, högst 9,600 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 10—12 i det vid statsverkspropositionen för år 1919 fogade statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 januari 1918.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 6:o) av sitt utlåtande nr 6 A anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till täckande av brist, som beräknats uppkomma i det av riksdagen till fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» för år 1918 anvisade anslag, på tilläggsstat för samma år anvisa ett förslagsanslag, högst 9,600 kronor.

Landsstaten.

Avlönings-
tillägg åt
lappfogdarna.

[3.]

3:o) I punkt 3 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av avlöningstillägg åt lappfogdarna på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst 3,000 kronor.

Under åberopande av vad utskottet i punkt 10:o) av sitt utlåtande nr 6 A anfört, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må vinna riksdagens bifall.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Istånds-
sättande av
Sandvikens
hamn på
Öland.

[4.]

4:o) Kungl. Maj:t har i punkt 4 föreslagit riksdagen att av det såsom bidrag till bestridande av kostnaden för iståndsättandet av Sandvikens hamn i Persnäs socken på Öland beviljade anslaget av 169,200 kronor på tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa återstående beloppet eller 69,200 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 januari 1918 sid. 2—4.

För ifrågavarande ändamål beviljade 1916 års riksdag ett anslag av 169,200 kronor och har därav på extra stat för vart och ett av åren 1917 och 1918 anvisats ett belopp av 50,000 kronor. För anläggningens fullbordande kräves nu återstoden av de beviljade medlen.

Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit, får utskottet hemställa,

att riksdagen må av det såsom *bidrag till bestridande av kostnaden för istandsättandet av Sandvikens hamn i Persnäs socken på Öland* beviljade anslaget av 169,200 kronor på tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa återstående beloppet eller 69,200 kronor.

5:o) I punkt 5 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för upprensning av Oxdjupet på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Upprensning
av Oxdjupet.

[5.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 4—25 i statsrådsprotokollet.

Den ifrågasatta upprensningen av Oxdjupet, som torde vara av stor betydelse och nytta ej blott för huvudstaden utan jämväl för hela landets handel och sjöfart, har ansetts kräva ett skyndsamt utförande, enär den av Stockholms stad påbörjade provisoriska frihamnsanläggningen vid Lindarängen, vilken skall kunna angöras av stora havsgående fartyg, väntas bli färdig under senare delen av år 1918. Då upprensningen med hänsyn härtill är avsedd att utföras under innevarande år, har det erforderliga anslaget ansetts böra anvisas å tilläggsstat.

Utskottets
yttrande.

För upprensningen har av kanalkommissionen utarbetats tre olika förslag, betecknade såsom alternativ I, II och III. Det sistnämnda, vilket förordats av såväl kommissionen som de flesta i ärendet hörda myndigheter, innebär Oxdjupets upprensning till 10 meters djup under lågvatten och med 85 meters bottenbredd. Vad djupet angår har ansetts, att detsamma icke borde göras mindre än djupet i Stockholms stads frihamn, vilket senare till stor del blir 10 meter. Beträffande åter bredden har, då vissa betänkligheter ur försvarssynpunkt framkommit mot den föreslagna bredden av 85 meter, densamma lämpligen synts böra inskränkas till 60 meter. Enligt av kanalkommissionen lämnad uppgift skulle upprensning av Oxdjupet till ett djup av 10 meter och en bottenbredd av 60 meter ävensom en samtidig avskärning av sido-

bankarna till ett djup av 5 meter under vattenytan med tillämpning av nu gällande pris betinga en kostnad av omkring 175,000 kronor. Därest rännans upprensning till den av kanalkommissionen föreslagna bredden av 85 meter framdeles provas önskvärd och lämplig, kan en sådan ytterligare upprensning ske, utan att kostnaden blir väsentligt högre än om den större bredden från början åstadkommes. Den nuvarande fyrbelysningen synes åtminstone tillsvidare vara till fyllest. Däremot kräves för de av upprensningen föranledda försvarsanstalterna ett anslag av 22,600 kronor. I sin helhet skulle ifrågakomna arbete sålunda betinga en kostnad av 197,600 kronor, vilket belopp av Kungl. Maj:t avrundats till 200,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer sålunda,

att riksdagen må för *upprensning av Öxdjupet* på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

*Statens
farmaceutiska
laboratorium.*

[6.]

6:o) Kungl. Maj:t har i punkt 6 föreslagit riksdagen att för upprätthållande av driften vid statens farmaceutiska laboratorium på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor.

Under åberopande av vad utskottet anför under punkt 19 i sitt utlåtande nr 6 A, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för upprätthållande av driften vid *statens farmaceutiska laboratorium* på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor.

*Förvärv
av mark för
utvidgning av
Växjö hospi-
tal.*

[7.]

7:o) I punkt 7 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva, att för utvidgning av Växjö hospitals område lägenheterna Kampen eller Heliga Lekamensgårdet, Kampalund nr 6, Södra Gärde nr 3 och Kampagrind nr 1 må förvärfvas i enlighet med av medicinalstyrelsen framlagt förslag;

dels ock för ifrågavarande ändamål på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 133,425 kronor.

Frågan om markförvärv för utvidgning av Växjö hospitals område var föremål för prövning av 1916 års riksdag, därvid emellertid riksdagen, som fann kostnaden för de till inköp föreslagna lägenheterna, 137,550 kronor, anmärkningsvärd hög, ansåg förnyad utredning i frågan erforderlig.

Den i ärendet nu förebragta utredningen har synts utskottet giva vid handen, att en utvidgning av Växjö hospital i huvudsaklig överensstämmelse med det av den för ändamålet tillsatta kommissionen utarbetade samt av medicinalstyrelsen förordade förslaget är av behovet påkallad. Då någon ytterligare nedsättning i det för förvärv av äganderätt till ifrågavarande markområde betingade beloppet icke synes kunna erhållas, och då utskottet i övrigt icke funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t föreslagit, får utskottet hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må

a) medgiva, att för *utvidgning av Växjö hospitals område* lägenheterna Kampen eller Heliga Lekamensgården, Kampalund nr 6, Södra Gärde nr 3 och Kampagrind nr 1 må förvärfvas i enlighet med av medicinalstyrelsen framlagt förslag,

b) för ifrågavarande ändamål på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 133,425 kronor.

8:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts i punkt 8 gjorda framställning och under hänvisning till vad utskottet under punkt 43 i sitt utlåtande nr 6 A anført, får utskottet hemställa,

Folksanatorierna.

[8.]

att riksdagen må till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade *folksanatorierna* på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 50,000 kronor, att användas i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

9:o) Under punkt 9 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att av det såsom bidrag till inköp av radium för svenska cancerföreningens Stockholmsavdelnings sjukhem i Stockholm beviljade anslaget av 200,000 kronor å tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa återstående beloppet 100,000 kronor,

Anslag till svenska cancerföreningens Stockholmsavdelning.

[9.]

För ifrågavarande ändamål beviljade nästlidet års riksdag ett anslag av 200,000 kronor, därav på extra stat för år 1918 anvisades såsom reservationsanslag ett belopp av 100,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel under år 1917 förskottera beloppet.

Vid anslagets beviljande förutsattes, att detsamma skulle fördelas på två år.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må av det såsom *bidrag till inköp av radium för svenska cancerföreningens Stockholms-avdelnings sjukhem i Stockholm* beviljade anslaget av 200,000 kronor å tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa återstående beloppet, 100,000 kronor.

Diverse.

*Regerings-
rättens
årsbok.*

[10.]

10:o) Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t i punkt 10 föreslagit och under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 87 i sitt utlåtande nr 6 A, hemställer utskottet,

att riksdagen må för fortsatt utgivande av *Regeringsrättens årsbok* på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag å 12,000 kronor.

*Understöd åt
J. Henriksson.*

[11.]

11:o) På grund av Kungl. Maj:ts i punkt 11 gjorda framställning får utskottet, under åberopande av vad utskottet anfört under punkt 88 i sitt utlåtande nr 6 A, hemställa,

att riksdagen må som bidrag till skolföreståndaren J. Henrikssons i Rostock verksamhet för *odling av frön för uppdragande av medicinalväxter m. m.* på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,500 kronor.

*Till tackande
av förskott.*

[12.]

12:o) Med anledning av vad Kungl. Maj:t i punkt 12 föreslagit, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till tackande av vissa utav statskontoret, medicinalstyrelsen samt Kungl. Maj:ts befallningshavande i länen *förskottsvis bestridda utgifter* på

tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 459,375 kronor.

13:o) Kungl. Maj:t har i punkt 13 föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kan komma att i ämnet avlätas, till täckande av vissa förskottsvis bestridda utgifter på tilläggsstat för år 1918 beräkna ett förslagsanslag, högst, 80,000 kronor.

Täckande
av vissa
ej anmälda
förskott.

[13.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

14:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t i punkt 14 föreslagit, får utskottet hemställa,

Extra
lönetillägg.

[14.]

att riksdagen må till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1918 angivna grunder, av *extra lönetillägg* åt en del tjänstemän och betjante i de till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 12,000 kronor.

15:o) Kungl. Maj:t har i punkt 15 föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlätas angående krigstidstillägg och krigstidshjälp åt en del tjänstemän och betjante i de till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å tilläggsstat för år 1918 såsom förslagsanslag beräkna ett belopp av 4,000,000 kronor.

Krigstids-
tillägg och
krigstids-
hjälp.

[15.]

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 18 januari 1918 till riksdagen avlåten proposition i ämnet (nr 10) föreslagit riksdagen att för ändamålet under nu ifrågavarande huvudtitel å berörda tilläggsstat uppföra ett förslagsanslag å 4,000,000 kronor.

Beträffande Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riksdagen numera fattat beslut; varom utskottet velat härigenom

erinra.

Krigstids-
hjälp åt
kommunalt
anställda
barnmorskor.

[16.]

16:o) I punkt 16 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till beredande enligt grunder, som av Kungl. Maj:t närmare bestämmas, av krigstidshjälp till kommunalt anställda barnmorskor med högst 200 kronor till varje på tilläggsstat för 1918 såsom förslagsanslag anvisa ett belopp av 400,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 56—66 i statsrådsprotokollet.

I anledning av särskilda inom riksdagen väckta motioner har riksdagen på extra stat för år 1918 beviljat ett förslagsanslag å 100,000 kronor till beredande för år 1917 enligt grunder, som av Kungl. Maj:t kunde komma att närmare bestämmas, av krigstidshjälp till kommunalt anställda barnmorskor med högst 100 kronor till varje, under förutsättning att av vederbörande kommun lämnades bidrag till belopp av minst hälften av statsbidraget, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 disponera nämnda anslag.

Genom kungörelse den 7 september 1917 (sv. förf.-saml. nr 606) har Kungl. Maj:t fastställt villkor för erhållande av krigstidshjälp från berörda anslag.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär att barnmorska, som under år 1917 haft inkomst av 1,000 kronor eller därutöver, krigstidshjälp av statsmedel ej inberäknad, bör undantagas från sådan hjälp. Högsta understödet eller 200 kronor skulle tillkomma barnmorska med inkomst ej överstigande 800 kronor. Om inkomsten överskridit detta belopp, skulle understödet begränsas så, att inkomsten jämte understödet utgör högst 1,000 kronor.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke synts utskottet giva anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till beredande enligt grunder, som av Kungl. Maj:t närmare bestämmas, av krigstidshjälp till kommunalt anställda barnmorskor med högst 200 kronor till varje på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 400,000 kronor.

Löneförbättring för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

[17.]

17:o) Kungl. Maj:t har i punkt 17 föreslagit riksdagen, att i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlätas angående beredande av löneförbättring för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, för ändamålet tillsvidare under sjätte huvudtiteln på tilläggsstat för år 1918 beräkna ett förslagsanslag, högst, 34,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

18:o) I anledning av Kungl. Maj:ts i punkt 18 gjorda framställning och under hänvisning till vad utskottet under punkt 94 i sitt utlåtande nr 6 A anfört, får utskottet hemställa,

*Kostnader för
kommittéer
m. m.*

[18.]

att riksdagen må till bestridande av *kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga* på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 280,000 kronor.

19:o) På grund av vad Kungl. Maj:t i punkt 19 föreslagit och under hänvisning till utskottets utlåtande nr 13 samt hemställan under punkt 95 av utlåtandet nr 6 A, hemställer utskottet,

*Extra
utgifter.*

[19.]

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till *extra utgifter* å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, 20,000 kronor.

Stockholm den 5 april 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Reservation

av herr *H. G. W. Wrangel*, vilken anfört följande:

»En upprensning av Oxdjupet till större djup än det nuvarande anser jag visserligen vara en angelägenhet av mycket stor betydelse för vår sjöfart och således för landet i dess helhet. Enligt kanal-kommissionens uttalande kan emellertid en infartsrännan till Stockholm, vilken medger framförandet av fartyg av 8,5 meters djupgående, anses vara för en avsevärd tid framåt för den stora handelssjöfarten

tillfredsställande. Jag delar till fullo denna uppfattning och finner för-
denskull en upprensning till 9 meters djup vid lågvatten vara för när-
varande fullt tillräcklig. Då härtill kommer, att en upprensning till
större djup otvivelaktigt innebär större fara för fientliga slagfartygs
inträngande till huvudstaden, har jag icke kunnat biträda förslaget om
en upprensning till 10 meters djup, utan att åtgärder för farledens
försvar av mera betryggande art än de nuvarande vidtagas. Dessutom
anser jag, att Stockholms stad bör deltaga i kostnaderna för upprens-
ningen.

Med stöd av det anförda får jag alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förslag i förevarande punkt
icke må vinna riksdagens bifall.

**Tabell över anslagen under tilläggsstatens till riksstaten
för år 1918 *sjätte* huvudtitel.**

Civildepartementet.

	Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Departementet.		
Avlöningstillägg till tre befattningshavare i departementet, <i>förslagsanslag</i> , högst.....		3,600
Överståthållarämbetet.		
Utgivande av »Polisunderrättelser», <i>förslagsanslag</i> , högst.....		9,600
Väg- och vattenbyggnadsväsendet.		
Sandvikens hamn på Öland, <i>reservationsanslag</i>	69,200	
Upprensning av Oxdjupet, <i>reservationsanslag</i>	200,000	269,200
Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.		
Statens farmaceutiska laboratorium, <i>förslagsanslag</i> , högst	3,000	
Utvidgning av Växjö hospitals område, <i>förslagsanslag</i>	133,425	
De genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna, <i>förslagsanslag</i> , högst	50,000	
Inköp av radium för svenska cancerföreningens Stockholmsavdelnings sjukhem i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	100,000	286,425

	Extra anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor
Diverse.		
Regeringsrättens årsbok, <i>förslagsanslag</i>	12,000	
Odling av frön för uppdragande av medicinalväxter m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst	1,500	
Täckande av vissa förskott, <i>förslagsanslag</i> , högst	459,375	
Täckande av vissa ej anmälda förskott, <i>förslagsanslag</i> , högst.....	¹⁾ 80,000	
Extra lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>	12,000	
Krigstidstillägg och krigstidshjälp, <i>förslagsanslag</i>	²⁾ 5,300,000	
Krigstidshjälp till kommunalt anställda barnmorskor, <i>förslagsanslag</i>	400,000	
Löneförbättring för vissa vaktmästare m. fl., <i>förslagsanslag</i> , högst	¹⁾ 34,000	
Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>	280,000	
Förstärkning av reservationsanslaget till extra utgifter, <i>förslagsanslag</i> , högst.....	20,000	6,598,875
Summa		7,167,700

¹⁾ Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöfver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

²⁾ Beloppet beviljat av riksdagen.